

Decisiones Sacramentales, Theologicæ, Canonicae, & Legales

In Quibus Tota materia Sacramentorum, Theologiæ Moralis, Juris Canonici, & Quæstiones plurimæ Juris Civilis explicantur, dilucidantur, & traduntur, Eruditionibus, Historiis, & Exemplis adornatæ ; Opus Episcopis, Vicariis, Parochis, Confessariis, aliisque Studiosis utile, ac jucundum In Libris novem ...

Erotemata Ecclesiastica

Chiericato, Giovanni Maria

Augustæ Vindelicorum, 1730

Cap. LXII. De Restitutione ob Homicidium.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94604](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94604)

Secunda Regula est, cum quis dat operam rei illicitæ, & tunc, nisi adhibeat omnem diligentiam, ne sequatur mors alterius, erit reus homicidii, etsi casualis. Exempli gratia, si quis ludat pugnis cum alio: Vel se inebriet, sciens fieri furiosum, & percussorem in ebrietate. Vel cecat cum uxorata, non adhibens omnem diligentiam, ne maritus eam occidat. *Tertia* Regula, qui non adimplet ea, ad quæ tenetur ex officio sive per incuriam, sive per ignorantiam, homicidia, quæ sequuntur, etsi casualia, sunt mortalia, & obligant ad restitutionem. Exempli sint. Si Medicus malè curet ægrotum. Advocatus non bene defendat clientem. Dux non coerceat milites. Prætor non insequatur latrones. Dominus non bene ligatas teneat feras. *Quarta* Regula: qui non impedit homicidium faciendo id, quod ex sola charitate facere debebat, est reus homicidii, sed non tenetur ad restitutionem, neque incurrit irregularitatem. Sit exemplum de eo, qui eleemosynam non dedit alicui in gravi necessitate constituto; vel qui non manifestavit insidias, ut fugeret mortem; seu qui dissuasit volentem manifestare. Tamburin. *dict. lib. 6. in Decalog. cap. 3. §. 1. num. 4. & seqq. ubi DD. cumulat,*

CAPUT LXI.

De Circumstantiis Homicidii.

1. *Quar.* Quot, & quas circumstantias Confessarius requirere debeat à Pœnitente homicida? *Resp.* Quinque circumstantias esse requirendas. *Prima* est de qualitate Pœnitentis, an sit Clericus, vel Sacerdos? ut sciat, utrum factus sit irregularis, & an susceperit Ordines in irregularitate, vel Missam celebraverit, quia sunt nova peccata. *Secunda*, est circa personam occisam, an fuerit sibi consanguinitate conjuncta? quia esset aliud peccatum contra pietatem debitam parentibus. Vel an fuerit Clericus, vel Monachus? nam affectus esset excommunicatione ex cap. *Si quis fundente.* Vel an fuerit in Dignitate Ecclesiastica constituta, ut Episcopus, Nuncius, Cardinalis? Nam ligatus esset alia excommunicatione Papæ reservata; vel an esset persona petens Romam? ob aliam excommunicationem contra hujusmodi iter agentium occisores pariter fulminatam. Vel an occisus esset Pater familias, & reliquerit filios, vel filias pauperes; nam tenetur homicida ad restituenda damna; & providere eorum paupertati. *Tertia*, Circumstantia requirenda ab homicida est circa locum, ubi commissit homicidium: si enim fuit locus Sacer, commissit etiam Sacrilegium. *Quarta*, est circa auxiliares: siquidem si alios socios assumpsit, tot alia peccata commissit. *Quinta*, tandem est circa tempus, an scilicet ex improvviso hominem necaverit, vel diu meditatus est in corde de nece hominis; nam in tali casu multiplicavit numerum peccatorum, necessario in Confessione exprimendum. Ita Tamburin. *dict. lib. 6. in*

Decal. cap. 3. §. 2. per totum. Et ego in Decisionibus de Pœnitentia *decis. 27. num. 8.*

2. *Quar.* Quam Pœnitentiam Confessarius injungere debeat homicidæ? *Resp.* Ut à propinquis occisi veniam petat. Ut isdem damna resarciat. Ut saltem per annum singulis hebdomadis unam Missam celebrare faciat, eleemosynam aliquam det, & Rosarium recitet pro anima occisi. Ut tota vita quotidie saltem unum Pater, & Ave pro ejusdem anima genibus flexis recitet; vel aliquam peregrinationem assumat. Comit. *in Resp. Moral. lib. 4. quest. 11. numer. 8.* Tamburin. *d. cap. 3. §. 3. & de Exped. Confess. lib. 4. cap. 3. & 4.*

CAPUT LXII.

De Restitutione ob Homicidium.

1. *Quar.* Si quis innocens condemnatur à iudice ob homicidium occultum ab alio factum: An teneatur homicida resarcire damna ipsius innocentis? *Resp.* Negative, quia non fuit causa moralis illius damni; nisi adhibuisset arma illius innocentis, ex quorum indicio condemnatus fuisset. Tambur. *dict. lib. 6. cap. 4. §. 1. Eminentiss. Cardin. de Lugo de Just. & Jur. disp. 8. num. 82.* ubi id docent, quamvis homicida prævidisset, imò intendisset ex suo homicidio, aliquem innocentem fore condemnandum. Verum tamen est, quod si occisor posuisset cadaver vel in agro, vel ad domum vicini, ex qua circumstantia vicinus à Justitia vexaretur, ipse occisor esset obligatus eidem damna resarcire; ut prædicti DD. notant. Porro circa calum in quæsito propositum vide pulchrum contrarium exemplum in meis Decisionibus de Pœnitentia *decis. 27. numer. 26.*

2. *Quar.* An Pater teneatur ad restitutionem, si homicidium committatur à filio? *Resp.* Negative, nisi in legitima damnetur. Tambur. *dict. lib. 6. cap. 4. §. 2. num. 6.*

3. *Quar.* An Dominus teneatur ad damna resarcienda, si homicidium committatur ab ejus servo, vel animali? *Resp.* Affirmative, si Dominus fuit in culpa. Negative, si absque ejus culpa. Verum si sententietur ad resarcienda damna, tenetur vel resarcire, vel dare servum, aut animal pro noxa. Tamburin. *dict. §. 2. num. 5.*

4. *Quar.* Quanta debeat esse restitutio pro homicidio injusto? *Resp.* Ad arbitrium boni viri, pensata ætate, & industria occisi. Tamburin. *dict. lib. 6. cap. 4. §. 3.* ubi advertit, restitutionem faciendam esse hæredibus occisi, cum quibus bonum est concordare, & transigere.

5. *Quar.* An ob homicidium sequutum in duello voluntario facienda sit restitutio? *Resp.* Negative; nisi occisus fuisset deceptus, vel coactus. Tambur. *dict. §. 3. num. 2.*

6. *Quar.* Si occisus remisisset omne debitum homicidæ, an ejus uxor, & filii possint petere damna, quæ patientur? *Resp.* Affirmative, quia remissio facta ab interfecto habet

habet locum in damnis præteritis usque ad ejus mortem, non autem in subsequenter. Emin. Card. de Lugo de just. & jur. disp. 11. num. 63. & Tambur. dict. cap. 4. §. 3. num. 10. & 11.

7. *Quer.* An homicida aliquid debeat creditoribus occisi? item pauperibus, quibus occisus eleemosynas facere solebat? nec non amicis, quibus ex liberalitate, vel gratitudine multa donabat? *Resp.* Negative, nisi homicida eo animo, & intentione occidisset, ut supradictos iis bonis privaret; tunc enim, quia occisor contra justitiam peccaverit, ad resarcienda damna iisdem teneretur. Lessius de just. & jure lib. 2. cap. 9. num. 154. Tamb. dict. lib. 6. in Decalog. cap. 4. §. 3. num. 12. & 13.

8. *Quer.* An hæredes homicidæ, qui fuit poena personali punitus, teneantur resarcire damna filiis, uxori, & aliis descendentes ab occiso? *Resp.* Affirmative, si isti sint pauperes; secus si sint divites; hi enim solent esse contenti poena personali inflicta per Judicem. Sanchez lib. 2. consil. cap. 4. dub. 6. Lessius d. cap. 9. num. 138. Tamburin. d. §. 3. num. 14.

9. *Quer.* An qui invasus excedit modum necessariae defensionis, & invasorem occidit, teneatur ad restitutionem damnorum hæredibus occisi? *Resp.* Negative, quia invasor aggradiendo alium videtur cedere suis damnis; & ad summum posset invasus condemnari in aliquam partem ad arbitrium prudentum virorum. Tambur. d. lib. 6. in Decal. cap. 4. §. 3. num. 15. & 16. ubi idem affirmat de eo, qui poterat fugere, & non fugit; sed aggressorem occidit.

10. *Quer.* Si quis excitet socios ad pugnam pro sui defensione, ut facere solent Scholares Patavii, dum rixam ineunt contra Satellites; & unus ex sociis occidatur; Utrum, qui excitavit dictos socios, teneatur ad restituenda damna hæredibus occisi? *Resp.* Cum distinctione. Si pugna erat justa, ad nihil tenetur. Si autem injusta, tenebitur restituere damna, quia excitans operabatur contra justitiam. Emin. Card. de Lugo de just. & jure disp. 12. num. 58. & Tamburin. dict. §. 3. num. 19.

11. *Quer.* An homicida teneatur facere restitutionem pro bonis spiritualibus, quæ occisus facere solebat, vel decreverat; exempli gratia Missam unam in hebdomada, vel aliam eleemosynam? *Resp.* Negare Lessius de just. & jure lib. 2. cap. 9. dub. 25. Affirmare Tambur. dict. §. 3. num. 20. & 21. quia ea opera spiritualia habent in se certitudinem.

12. *Quer.* An percussor pro cicatrice illata, vel mutilatione alicujus membri, præsciendando ab aliis damnis temporalibus, teneatur aliquid restituere? *Resp.* Negative, quia bona altioris ordinis, qualis est vita, non compensantur bonis inferioris ordinis, qualis est pecunia. Lessius de just. & jure lib. 2. cap. 9. dub. 23. & Tamburin. dict. lib. 6. in Decalog. cap. 4. §. 3. num. 22. ubi advertit, contrarium docere plures Scotistas.

13. *Quer.* An teneatur ad restitutionem illæ, qui volens occidere Petrum, occidit

Doct. Clericali Tom. II. Lib. VII.

Paulum per errorem? *Resp.* Esse hinc inde opiniones; alii enim negant teneri, quia occisio Pauli fuit involuntaria; idè si Paulus esset Clericus, occisor non incurreret excommunicationem. Alii affirmant, quia occisor dabet operam rei illicitæ, cum vellet occidere Petrum. Sanchez de Matr. lib. 9. disp. 32. num. 26. Tamburin. dict. §. 3. num. 23. & 24. Et Emin. Card. de Lugo de just. & jure disp. 7. num. 25. ac etiam disp. 17. num. 75.

14. *Quer.* Si tu infecisti veneno vinum bibendum à tuo inimico, quod amicus superveniens bibat, & moriatur, erisne tu homicida, & irregularis? *Resp.* Negative, si non poteras monere amicum absque periculo tuæ vitæ; fuit enim ejus mors tibi involuntaria. Emin. Card. de Lugo de just. & jure disp. 8. num. 86. Tambur. dict. lib. 6. in Decal. cap. 4. §. 4. num. 2. Sic obiit Alexander Papa VI. ut ait Platina in ejus Vita.

15. *Quer.* Si tu coactus à latronibus ostendisti domum Pauli, qui ab illis occisus fuit, & domus incensa, teneris ne tu ad restitutionem damnorum? *Resp.* Negative, si coactus; at affirmative, si sine coactione. Emin. Card. de Lugo disp. 41. num. 21. Tamburin. dict. §. 4. num. 3. Diana part. 5. tract. 4. resol. 63. Quæ in Coordinato est tom. 8. tract. 5. resolut. 84.

16. *Quer.* An sit reus homicidii, qui consilium dedit alicui, ut hominem occideret? *Resp.* Si occisor erat omnino determinatus ad illum hominem occidendum, Consulens non est reus homicidii, neque est irregularis. Secus autem si motus fuit illo consilio. Tambur. dict. lib. 6. cap. 4. §. 5. num. 2.

CAPUT LXIII.

De Irregularitate ex Homicidio.

1. *Quer.* Petrus consuluit tibi, ut homicidium faceres; Paulus tibi mandatum dedit de eodem homicidio faciend. Petrus, & Paulus ante executionem revocant consilium, & mandatum; eruntne rei homicidii, & irregulares, si tu nihilominus homicidium facies? *Resp.* Alios DD. asserere de consulente; negare de mandante; alios verò DD. de utroque docere, quod non sint rei, neque irregulares, ut scribit Diana part. 3. tract. 5. resolut. 83. & part. 4. tractat. 2. resolut. 14. Quæ in coordinato habentur tom. 5. tract. 2. resolut. 41. & tom. 5. tract. 5. resolut. 114. & Tambur. dict. lib. 6. in Decal. cap. 4. §. 5. num. 3. & 4.

2. *Quer.* Petrum tuo nomine homicidium fecit; quod tibi significatum ratum habuisti: erisne tu irregularis, & obligatus ad damna resarcienda? *Resp.* Negative, quia ratum habere non est mandare, neque consulere. Emin. Card. de Lugo de just. & jure disp. 19. num. 32. Tamburin. dict. §. 5. num. 7. ubi tamen advertit, quod qui ratam habet occisionem Clerici suo nomine factam, incurrit in excommunicationem; quia hoc specialiter est statutum in Jure per Text. in cap. Cum quis, de Sentent. Excommunic. in 6. quæ Constitutio

N

tio